

BARANYAY

NAJAD

Működési árak

Működési árak		Működési árak	
Helyben	Vidéken	Helyben	Vidéken
1 hóra 1 K.	1 hóra 1 50 K.	1 hóra 1 K.	1 hóra 1 50 K.
3 évre 3 K.	3 évre 4 50 K.	3 évre 3 K.	3 évre 4 50 K.
6 évre 6 K.	6 évre 9 K.	6 évre 6 K.	6 évre 9 K.
1 évre 12 K.	1 évre 18 K.	1 évre 12 K.	1 évre 18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 9 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-ter 1.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felélős szerkesztő és lapfőszerkesztő: Baranyay Lajos.

A PÍOCAK

A háboru iszapjának falánk lakói, jóllehet már alig-alig tudják zsebre gyűmni azt a sok pénzt, melyet az új bálvány oly nagyszívűen osztott ki közöttük, jóllehet már kizsákmányolták lelketlenül harcoló hőseinket, silány portékájukkal mezitláb járatták a tél fagyában, átlátszó csalán posztókkal kiszivták csontjaikból a velőt, izmaikból az energiát, de nekik még nem volt elég. A gazdát a Jövészárokból a másvilágra küldték, most a gazda majorságára vetik sáska tekintetüket. Harctéri romlások után az itthonmaradottak megértására kezdik meg a munkát.

Elelmis ügyönkök biztatják a hadbavonultak itthonmaradt hozzátartozóit, hogy pár holdas földjüket, kis házuikat a megpróbáltatás e nehéz napjában elkönyvetéljék. Céljuk nyilvánvaló: olcsó pénzen összevásárolni az apró birtokokat, amelyekhez azután tagosítás kiészaközléseivel remélnék nagyobb birtoktettegyesíteni.

Tehát a harcoló hős hadi szükségletének megdézsmálása után az a sovány falat is kell nekik, mely a családnak eleddig, bármily vékonyan, de rendelkezésére állott. S az együgyű népet könnyű beugratni. Nincs munkaerő a föld nem hoz sokat. Alig-alig vagy csak nyomorúságosan elég, nem a megelhetésre, csak a tengődésre. S ha az éhes embernek falatot kínálsz, lemond az minden jussáról.

Örömmel látjuk azonban, hogy föllismerték azt a veszelty, melyet ez az alattomos szándék véka alá igyekezett rejtetni, s az igazság és méltányosság vaktató reflektorával rávilágított a sötétben kördördő bünsös igyekezetre. Mig — reméljük a közel jövőben — intézményesen is szabályozták az ingatlan forgalmat a háboru alatt, — bizonybizony jó cselekedet volt elűzni az éj sötétjét, a bünsös szándék e fekete palástját.

Dr. Prohászka Ottokár hadiárnyaház.

A székesfehérvári gyűjtés befejeződött. A lelkes hölgyek dícsérettel oldották meg a feladatukat, az áldozatkész közönség-jóságából sok ezret hoztak össze a nemes célra. Hogy mennyit eredményezett ez a gyűjtés a csüttörtök délutáni értekezlet állapítja meg, s a holnapi számban hozzuk nyilvánosságra. Az eredmény, azt hisszük, mindenkinek a teljes megelégedésével fog találkozni, különösen, ha számba vesszük, hogy a nagy létharcunk második esztendőjében, amikor már keserűen kell éreznünk a megélhetés súlyát, történt ez az áldozathozatal. Az adakozások listáját természetesen nem vesszük bonéks alá, hiszen ez most nem is illenek, de nincs is rá szükség.

A varnégye

sztintén meg fogja tenni a kötelességét. Ott is össze hordják majd a koronákat és bankókat, hogy az az összeg, amelyet Székesfehérváradott, megéltésze rezdőljen. Mi hisszük azonban, hogy sokszorozódni fog. Ilyen nek ismerjük mi a varnégyét az egyházmegyével együtt. Az elsőnek berepült feoksa is ezt mondja. Ráczkesztrur község, ez a kicsi, de kedves kis falu 22138 koronát küldött be a mozgalom pénztárosához, Baranyay Lajoshoz. Láber Gizella és Korniss Blanka lelkes örülögyek gyűjtötték. Fel tehát Ráczkesztrur után!

Legutóbb a következő hölgyek küldték be a gyűjtés eredményét a mozgalom pénztárosához:

Mészáros Ferencné és Füzü Arpadné (Alsókirálysor) Csurgai Horváth Mariska és Pannika (Gőzmalom köz, Szent János köz, Szent János köz és Bogárná utca), Bezdek Manci gyűjtése, dr. Eilenshart Károlyné, Zavadnik Vilma, dr. Schlesinger Illésné 2 darab gyűjtőive, Szabó Kata és Boross Mariska (Sziget), Almássy Jánosné és Armos Jenőné (József utca) Szögény Marich Julia és Venése Róza báróné (Leiget sor) Schlesinger Sári és Weisz Erzsé (Kigyóköz és Kigyó utca), Schmittér Mária gyűjtőive. Téri Józsefné és Kátana Bertalanné gyűjtőive (Várkapu és Várkörut), Schwarcbach Flóra gyűjtése. Láber Gizella és Korniss Blanka gyűjtőive Ráczkesztrurról.

A gyűjtőivek folytatódagos kimutatása és nyilvános elszámolása a következő:

Szeib Istvánné és Konrád Kálmánné gyűjtőive adakoztak: (Fazekas utca.)

Szeib Istvánné 2 K., Deutsch József 2, Fischer Vilmosné 1, Schvaiger Ferenc 10, Havas Tivadarné 2, Lelovits Boldizsárné 1, özv. Gánszt I. 1, Hajnal Ignác 1, Markus Gy. 1, olvashatatlan 1, ifj. Zalka Károlyné 5, Deutsch Sándor 1, Lustig Gyuláné 1, Lustig Mariska 1, Auerbach Jakabné 1, Kiss Béla zls 1, Balla Miklós 1, Tosch Annus 5, Konrád Kálmánné 10, Konrád Lujzika 1, Konrád Teruska 1, Konrád Micike 1, Konrád Milike 1, Konrád Ilonka 1, Hermann Jánosné 1 K., özv. Német Ferencné 20 f., özv. Göbölös Józsefné 30, Tubanerki Antalné 20, Antal B. 40, Vörös Gaborné 50, Végner Pieterne 40, Rosenberg Jakabné 40, Szabó Lili 40, Csokonai Lajosné 40, özv. Lichtenstein Adolfiné 30, olvashatatlan 40, Feketéné 60, Radó Piroska 30 f., összesen 5850 K.

Hartl Jenőné és Varhanek Ferencné gyűjtőive adakoztak: (Palotajúta a S s utcaótló a Temetősorig.)

Özv. Hartl Jenőné 5 K., dr. Varhanek Ferencné 5, Vanyó Gyula 1, Fett Vincéné 1, Csapó nővérek 2, dr. Jakab Lászlóné 10, özv. Cuady Lajosné 1, Vanka Józsefné 1, Kiss Károly 1, Latzkovits Miklósné 2, özv. Horn Imréné 1, Erhardt István 1, Streit Mária 2, Vanka Györgyné 1, Kiss Kálmánné 2, Wanka Ferencné 2, Ács József 2, Nyári József 1, Berkj Józsefné 10, Lövinger Gyuláné 2, özv. Szalay Károlyné 1, Miklovitsné 5, Gy. F. 1, Tar Józsefné 1, Cseh Antal 1, Fried Lilly 1, Zánk Gergely 2 K., Husvét Józsefné 40 f., Tancos Kálmán 20, Losondi István 10, Hernusz Jánosné 40, N. N. 20, Mundi Ferenc 40, Varinosi Jánosné 20, Gyökér Jánosné 40, Mursalek János 50, Miskei József 38, Mikó 40, Görtner Jánosné 50, Rencseni János 20, Mayer Izidor 30, Stanisz Ignác 40, Haner János 20, N. N. 10, Szlabony Lajos 40, özv. Saline 40, Tambur 10, Simon 20, özv. Arany Istvánné 20, Molnár Andrásné 30 f., összesen 71 60 K.

Peék Károlyné gyűjtőive adakoztak: (Sáletöröm utca.)

Wagner Károly 40 f., Huszonc Jánosné 2 K., özv. Horváth Gézné 40 f., Hein János 40, Pencz Jánosné 40, Gazdag József 10, V. Ede 20, N. N. 20 f., Embecht Jánosné 2 K., Krelsz Fülöpné 2, N. N. 1, Kamenickiné J, Kakas Ferenc 2, Horváth Erzsébet 2, Vachtler Teréz 2 50, Kis Ignác 1, Stéger Péter 2, Gadács Antalné

1, Csikasz J. 2, Szüts Sándor 1, Orbán Ferencné 1, Latzó J-né 2, N. N. 2, Brittnig 1, Nevezi Illés 1, Pék Károlyné 2 K., Papp Imréné 20 f., Kö Mihályné 40, Kővér Istvánné 40, Szabó Lajosné 20, Bognár János 20, Pék Ferencné 20, Kovács Istvánné 20, Nyikos Józsefné 40, N. N. 20, Hermann 10, Bódy József 40, Kronstein 14, N. N. 20, Haden Józsefné 40, Hádén József 60, Almássy Andrásné 60, Szalay Istvánné 20, Kis József 20, özv. Lengyel Károlyné 20, N. N. 10, N. N. 20, N. N. 40, N. N. 60, Molnár Istvánné 40, N. N. 30, Eismann István 40, Hádén Ferencné 60, N. N. 10, olvashatatlan 40, Trukenszitz János 40, N. N. 40 f., összesen 41 31 K.

Vigyázó Imréné és Korniss Boldizsárné gyűjtőive adakoztak: (Gyümölcs utca.)

Lintner Sándor 3 K., Lintner Sándorné 2, Koller Irma 3, Arany Gyula 6, özv. Mezöbárdi Kovács Sándorné 5, Naméssy Gyuláné 10, Tarján Ernőné 20, N. N. 1, N. N. 3, N. N. 1, Tóke István 1, H. S. 1, Széibert Antalné 1, Pientner Ferenc 1, N. N. 2, Ginzer Gyöznő 1, ifj. Vallá Gyula 2, Vadász Ferenc 1, Varga Emil 3, Zalka Károly 2, Karikás Jánosné 1, Burján Józsefné 1, özv. Marschall Mátyásné 5 30, Mergl Jenő 2, Melczér Aladárné 5, Kékessy Lászlóné 6, N. N. 4, Stréda Antalné 1, Korniss Boldizsárné 5, Korniss Boldizsár 5, Vigyázó Imréné 5, Vigyázó Imre 5, Trattmann Egonné 2, ifj. Koronay Károly 1, Boda Sándorné 2, N. N. 2 K., N. N. 20 f., Markgruberne 40, Farkas Józsefné 20, özv. Bach Sándorné 60, Szöllösi Jánosné 20, Erdélyi Istvánné 20, N. N. 20, Petrás Jánosné 20, N. N. 30, Szabó Jánosné 20, Csóka Jánosné 20, Kulifay Mihályné 50, özv. Bach Ferencné 70, Csuthyné 50, Herceg Jánosné 20, Knacó József 40, Vadász Gyula 50, N. N. 20, Tóth Károly 30, N. N. 20, Zalka Ándor 60, N. N. 60, L. K. 50, N. N. 60, N. N. 40, N. N. 20, Bánóczki Pál 20 f., összesen 133 korona.

Sárkány Panni és Pásztory Étel gyűjtőive adakoztak: (Nádor utca.)

Krén Ignác 5 K., N. N. 5, Kubik Lőrincz 3, N. N. 1, Lachmann Rezsőné 5, Fábán Ferenc 1, N. N. 1, Tuba János 1, K., N. N. 40 f., N. N. 30, Máhr Gáspárné 40, ifju. Veihinger Sándor 50, N. N. 50 f., A. M. 2, K., ifj. Koronay Károly 1, Knazovitzky Béla 50, Zahajszky 1, Say József 1, Réé Istvánné 10, olvashatatlan 4, Schmelzer Jákó 1, Melcer Nővérek 1, Regényi Lajosné 1, Gyöszentz 1, Lax és Martin 2, Kuttin

Matild 2, Rudbányai Imre 10, Rezső 2, Lukács Lajos 10, N. N. 2, N. N. 1, Frankl Lipót 5, Schlammadinger Gynla 20, Simon. György 5, Türk 2, N. N. 2, Danczigi és Stelcer 1, K. N. N. 50, 1., Grünfeld 2, K. N. N. 2, Weisz 2, K. N. N. 40, 1., N. N. 40, M. N. 40, N. N. 40, 1., N. N. 2, K.; Tosch Károlyné 5, Rhuz Gyuláné 5, Radó Tamás 3, Szekesfehervári Kereskedelmi Bank 200, ifj. Pápai Nándor 20, Pásztor Sándor 10, Sárkány Panni 2, Pásztori Etel. 5. összesen 421 K, 20 fill.

Dr. Holly Gézáné ivén Horváth József 10 koronát, a Kath. Legényegylet 10 koronát adományozott. Radosné Piller Anná 2 koronát, Szauder Lutu és Illés Sári gyűjtő-ívén Rostaháznén pedig 10 koronát adományozott (pótlólag). Kardos Margit 2 K.

Sclammadinger Gyuláné és Kelemen Bélané ivén Ertl János 2 koronát, Schlammadinger Mariska és Galambos Bözsi ivén Wachtler Teréz 1:38 koronát adományozott

Tegnap ki mutatásunkból kimaradt Emhecht Józsefné 20 K.

Ha csinos és kedves háborus emléket akar szerezni, vegye meg a miniatűr vértés vitéz szobrot három koronáért. A rokkant katonákat segíti az emlékszobor megszerzésével.

A hentesárak hatósági árai.

Szekesfehervár polgármestere december 16-tól kezdődőleg és január 15-ig bezárólag az árakat kilogrammonként a következőkben állapította meg:

Olvasztott zsír	6 K.	40 f.
Háj	5 "	80 "
Szalonna	5 "	40 "
Hus (karaj, lapocka, comb, oldalas)	4 "	— "
Kocsonyahus	2 "	80 "
Tüdő, máj, vesevelő	2 "	80 "
Szózott, füstölt, paprikás, abált és csémege szalonna	6 "	40 "
Friss kolbász	4 "	— "
Füstölt kolbász	5 "	— "
Füstölt hus	5 "	— "
Dzsinsoajt	4 "	— "
Virslí (5 és fél deka)	— "	30 "
Vastag virslí (szafa ládé, 5 deka)	— "	24 "
Sonka	6 "	— "
Teperőt	3 "	60 "
Füstölt csülök	4 "	80 "

A friss sertés húsának szalonnával félsertésenkinti (fejtel és lábbal számított) legmagasabb árát kilogrammonként 4 K 30 fillériben, ugyanennek szalonna nélkül legmagasabb árát kilogrammonként 3 K 80 fillériben állapította meg és elrendelte, hogy a hentesek ugyi zületeikben, mint a hetivásárokon és a napiacokon az árjegyzéket szembetűnően és olvashatóan kifüggeszték.

Aki a megállapítottaknál ma-

gasabb árt követel, az 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, de ugyan- ezen büntetés éri azt is, aki az árjegyzék kifüggesztésére vonatkozó rendelkezést megszegi.

Elvárja a polgármester a hentesiparosoktól, valamint a város községségétől, hogy rendelkezé- sem pusztán a büntetés bekövetkezhetése, hanem hazafi- zásuk alapján is tisztelet- ben fogják tartani.

Tél az Ikvánál.

(Oroszország, 1915. nov. végén. (Folytatás.)

Az orosz tüzérség kihasználja a pompás időt, megszóllaltatja ágyúit. De ebben a hideg légben az ágyúk oly különösen szónak, a golyók robbanása egészen más, mint ahogy azt fülünk máskor hallani szokta. Ezek a hangok mintha sokkal tomppabbak lennének. Igaz, keményebb a föld, sziklakeményre fagyott meg, kisebb gödröt vág rajta. Jóval a gránát, meg az Autschlag-schrap- nel, de mintha a levegő is nehezebben furná át magát a rang, a robbanás hangja, nem olyan borzalmas. Szavakkal nehéz lenne lefesteni, miként fest az, midőn a gránát belecsap a lábá. Mintha borzalmas orkános szél fölkörbácsolná a fehér fényű lövegter hullámait, tölcésérszerűen összeülnek, repül a fehér tömeg a légbe, föl magasra, több emelet magasra; alatta pedig mintegy

a fehér taraju tölcsernek karcsu testét a kicsapott, fagyott fekete föld képezi. Aztán a légerőppent hó és föld hull vissza, rá a tiszta hólepelre. Hol a gránát bevágot, fekete luk ásit, hol pedig a visszahullott földgöngyök szerzetes hevernek, úgy festenek, mint csunya fekélyek a patyolatos mező testén. — Ahol pedig a hó fölött szhrapnel robbant, ott mintha tréfas, játszó fekete picike pontokat sur- káltak volna a lepelbe, pedig mindegyik pontocskát egy-egy halálközö töltelek-golyó csinai- ta. Mintha fekete járkáltak volna ott s lábaik taposták volna rajta nagy össze-visszaságban a pontocskákat.

Milyen jó, hogy mar kora délután leszálta a köd; akkor el- hallgatnak az ágyúk és nagyon nyugodtan lehetünk egész máshp reggelig.

Sűrű a köd, alig látni el né- hány lépésre csak. Rogop a hó a talpak alatt; azt hiszi az ember, csikorgós cipőben jár mindenki. Ilyen időben mindig megy ki ör- járat a drótok elé, mely össze- járja a havas mezőt s figyel, nem használja-e ki a ködöt a ruszi, hogy drótoijainkhoz lopódzék. Vállunka vesszük az öreg, kiszól- gált Manlichert, megkeressük a dróton vágott kijáratot s óvatos lassusággal taposunk a havat, meregetjük a szemünket, pedig majd kieszi a hideg. Sávít a szél; behordja az ember nyaká- ba a havat, szemei közé csapja. — Megbotlom, valami kiáll a

TÁRCA

Katonáinkról mit mond a természettudomány?

Írta: Hajós József

Általánosan elterjedt nézet az, hogy a régteltint időkben, a "hősök korában":* az emberek, kivált a katonák daliásabbak, termette- bek, erősebbek s edzettebbek vol- tak, mint a mai emberek. Az őso- ket tisztelő nép a haló poraiban is áldott hőseinek képét a költé- szet aranyorbábol való dicsfényel koszoruzza. A német gyermek Siegfried-es Rolandról álmodozik, a magyar fiúnak a daliás szent László, Botond vezér, Hunyadi, Kinizsi, hősöttei imponálnak, ők a magyar erő mintaképei. Es ez jót van így! Kell, hogy a erő és a szépség vonza az embert, hisz mindkettő a tökéletesebbet sürgeti.

Az embert rendszerint a nemzeti önrézt és a szeretet sugallta itélet révén értékeli a hősök, hé- roszok korát s így a mulat haj- landó többre becsülni a jelennél. A tudomány azonban rideg elfo- galatlansággal akarja kikutatni, hogy vajjon a motani katonáink szervezeteleg a „daliás idők” em- berei voltak-e edzettebbek és ka-

tonailag értékeisebbek: azok, akik- ről a „Zaján fatása”-ban látja a költő, hogy „kacagányos apák s heves ifju leventék, szaguló lo- vakon mint törnek előre ölni, vagy megnehalni...”

A kultúrtörténelem tanuságára hivatkozva mondják, hogy régebben a férfiak edzettebbek, keményeb- bek voltak, pl. a középkorban a magyar four nem rézugóbeteles; párnás ágyban, hanem állatbőr- rel takart kemény padkán aludt.

A régelhunyt-ősök szervezeti kiválóságainak tulbecslése tarha- tallannak bizonyul a természettu- dományos és történelmi kutatás világitásában.

Aki a művészettörténelemben kissé jártas, már annak is bizo- nyára feltűnt, hogy a középkor végén és a renaissance folyamán készült festményeken a legkiválóbb mesterek is mily gyenge testal- katú embereket, vékonydongájú vitézeket ábrázoltak. Pedig akkor már modell után rajzolták s tud- ták helyesen megfigyelni a test arányait s pontosán lerajzolni an- nak körvonalaíát. Azt mindenki tudja, hogy Michelangelo alakjai szándékosan természetesen na- gyóbbra, izmosabbra rajzolt óriá- sok; Michelangelo maga sem tar- totta esztetikailag szépnek a saját kortársainak csenevész alakját, nem is ábrázolta őket. Paolo Uccello

által festett „Loverok csatáján” (Firenze, Uffizi-keptár) a hatalmas termetű lovakon páncélos vitézek ülnek. Olyan tagbaszakadt atléta alakok, minőt a Castagno által festett Filippo Scolinak, a ma- gyarországi törökverő harcokban „Pipo Spano” néven szerepelt fő- urnak arcképe ábrázol a firenzei S. Apollonia templomban, csak nagyon kivitelesen fordultak elő, renaissance művészetben az ami erőt fejezett ki, az az antik szob- rok idomainak, arányainak után- zása volt. Így dolgozott pl. Man- tegna.

Muzeumokban, régiségátárakban látjuk a hatalmas pallosokat, ne- héz kardokat, szakállas puskákat, nagy íjjakat, pajzsokat s önkente- lenül is azt gondoljuk, hogy ré- ger nagyobb testalkatuk, izmo- sabbak voltak az emberek. De megelégedünk arról, hogy a pallost bizony két marokra fogta a vitéz, a nehéz laddal nem mindenki katona tudott bánni, csak a válogatottnak, az íjjat nem egy kezuel feszítették ki, hanem a lábukkal is segítettek. A régi katonaság elítje: a vértés vitézek sem voltak óriások, sőt ellenke- zőleg: a középkori lovagok vért- jei főleg melben legtöbbször szűkek a mostani embernek. Ez a tény kitűnt akkor, midőn az an- gol arisztokraktak néhány évvel

ezelőtt egy ünnepélyhez a közep- kori páncélruhákat akarták fel- venni, de szándékukat meg nem valósíthatták, mert vértezet szük- nek bizonyult.

Legujabban egy kiváló orvos Spier érdekes értekezésben mu- tatott rá a kultuerebernek a ha- borúban tanúsított fölügyes ellen- álló képességére.

A mai ember testi fölünyét Spier először a sport-rekordokkal igye- szik bizonyítani. A mai sport matadóinjaink, magasugrásban a két métert meghaladják. A közep- iskolák IV-ik osztályában a leg- jobb ugrok 150 cm. magas aka- dályt könnyen átugranak. Röd- ugrásban a rekord a négy méter magasságot túlhaladja; a távol- ugrási rekord nyolc méteren túl van, érdekes, hogy ekkora távol- ságra egyetlen emlíásállat sem ké- pes ugriani. A krotoni Milo meg- csodálna a mai sport-világrekor- dokat. A mai távútlo negyven ki- ló méteres utat két és fél óra alatt tesz meg; az ókori híres marat- honi iutó ezt az utat, hogy a gyö- zelem hírel Salamisból Athenbe vegye, sokkal hosszabb idő alatt tudta csak megtenni s a celnál a kimerülés miatt holtan esett össze. A mai futó ennyi pálya befutása után még nem merül ki

(Folyt. köv.)

SÖVEGJARTO vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék fehér és szines barchetok karton, schiffon és damastból. Kü- lönféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők- ból. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből. **OLCSÓ szabott árak.**

HÍREK

A VILÁGHÁBORU.

Sikereink Montenegróban.

Kövess tábornok Plevlje felől előnyomuló osztrák magyar csapatai tegnap a Vrana Gorától délre levő Montenegrói hadalásokat is egész szélességükben bevették.

Egy hadoszlop Glibacina az ellenséget földözve a Baracskadéig nyomult elő és szétgurasztotta az ellenség egy zászlóját. Más csapatok elérték Grabát.

A közvetlenül Beranétól keletre fekvő magaslatokon a mi osztagainkon kívül mohamedánok és albánok is állanak harcban a montenegróikkal. Tegnap ejtett foglyaink száma 340 katoná és 150 védőkötél.

Szaloniki ellen.

A Lyoni lapok szaloniki jelentései szerint az osztrákok, magyarok, németek és bolgárok a Strumica fronton nagy haderejüket vontak össze. Legkésőbb két hét alatt támadást várnak a szövetségesek bázisa, Szaloniki ellen.

Katonai kitüntetések. Lőránt Bódog 10. százazredbeli tartalékos hadnagy vezetéséig elismeréséül a Signum Laudis kaptá. Sviva Lajos VI. csendőrküldetbeli őrmester a koronás ezüst érdemkeresztet kaptá.

A törvényszék köréből. A hiyatatos lap mai száma közli, hogy Hrabovszky Aurél királyi ügyész saját kérelmére felmentették állásából s királyi elismeréssel nyugalomba vonul. Dr. Hajósek Gyula székesfehérvári ügyész a székesfehérvári törvényszékhez bírónak nevezték ki.

A Múzeum-egyesület szabad tanítás tanfolyamán tegnap dr. u. Hermann László, zeneiskolai igazgató tartott előadást. A zene- és zenészek köréből. A belső szépszámu közönség előtt elővezetés előadásban tejegette a zeneművészet azon alapeit, melyek bennünket igazi művészeteképesítnek. Vajha más alkalommal is hallgathatnánk hasonló irányú előadásokat, melyek a művészet fejlesztésére mindenesetre jótékonyan hatnak! A jelen ciklus utolsó előadását nem szerdán, hanem kivételesen kedden este tartja Marosi Arnold főgimn. tanár.

A bolgár vöröskereszt érdekében dr. Saára Gyula polgármester tevékeny akciót öhajtatni. Az érkezőket ezen ügyben vasárnap délután lesz, s mint halljuk, emléklapokat bocsájtanak ki, a színházban előadást tartanak a bolgár vöröskereszt javára. Valószínűleg a közgyűlés is megszavaz bizonyos összeget.

Vassárnap munkaszünet. A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a december 19-ére eső vasárnapon a karácsonyi vásárlásokra való tekintettel az ipari és kereskedelmi elárusítás és házhozszállítás a vidéken este hat óráig végezhető legyen.

Katonák karácsonyára. Magdes István kanonok 10 kor. küldött a Fejérmegyei Naplóhoz a katonák karácsonyára.

Közélemezési tanulmányuton. Földes Gusztáv miskolci újságíró és polgármesteri titkár Miskolc város megbízásából Székesfehérvárra jött a közélemezést tanulmányozni. Főképp már több városnak, így Arad, Győr, Szombathely, Temesvár közélemezési ügyeit tanulmányozta, s most a miénkét fogja megvizsgálni. Újságíró kollégánk több városban azt tapasztalta, hogy a közélemezés kitűnő elintézése csak a papíron van, a valóságban pedig az ellenkezője az igaz. Így mikor az egyik városban vaját veti, az 5-80 koronás maximális ár helyett 10 koronát kértek érte. Egy másik városban pedig, ahol azt állították, hogy bőségben van a tüzelőanyag, alig talált néhány méter fat a fatelepen. Mit fog nálunk tapasztalni? Valószínűleg azt, hogy itt ugyan minden kapható, csak nagy erősen legyen hozzá, és hogy a maximális árakat a pityálpók sem tartja be. Azt fogja tapasztalni, hogy a rendőrség dicsőrelesen végzi a közélemezési ügy-ellenőrzését, de soklelkűszeretlen ember van nálunk, akiket nem javít meg a rendőrség pénzbüntetése, akiket büntőnnél és nyilvános deresszel kellene megfenyíteni, amiket a jó regiek tették. Földes újságíró kollégánk előadásából úgy látjuk, hogy Székesfehérvár messzebb van a tekintetben Miskolctól, mint a piaci árak a maximális áraktól. Különben majd meglátjuk, hogy mit ír rólunk.

Apagyilkos munkás. Inota közönségben a várpalotai vásár napján, a mul' hétfőn, szomorúan emlékeztetessé tette egy apagyilkosság. Cseszneki Imre 56 éves volt vasúti munkás ütötte agyon agg édes atyját, Cseszneki József 82 éves gazdáját, ki csak egy évvel előbb iratta háttalan fia nevére vagyonát s vette háztartásába a házasságárról híres Imre fiát. Cseszneki Imre azzal hálálta meg agg atyjának gondoskodását, hogy nem átalotta annak életét kioltani. A gyilkost a csendőrség letartóztatta.

Megégett fiú. Rádacs János sóstói kertész 15 éves fia az éjjel megégett s belehalt égési sebeibe. A szülők távol voltak hazulról, s mikor felébredt, gyufát gyújtott, ruhája tüzet fogott s oly súlyos égési sebekeket szenvedett, hogy pár óra alatt kiszvedett.

Jóváhagyva. Székesfehérvár a 48 as hónapoké havi 10 korona segélyét 20 koronára emelte fel, a miniszter a Humánus intézkedést jóváhagyta. Nemkülönben a városi hitoktatók szokásos drágasági pótlékát is.

Hirtelen halál. Szabó Mária 30 éves nagyvárkassuti lakos Pötölére ment nővérének látogatására s amint a vasútról egyenesen a pusztra igyekezett, hirtelen rosszul lett, összeesett és meghalt. Szívizélhűdés okozta halálát.

Amire nem igen gondolunk. A keresztény közönségnek egy régi és nagy bűne, hogy nem öntudatos az újságpártolásban. Érti a nagy szükségét a jó, becsületes újságnak, tudja, hogy az újság forgatja a világot a tengely körül, de azért mégis azokat a lapokat pártolja, a melyek rosszul forgatják ezt a világot. Például ott van az Uj Lap. Ocsó, négy filléres újság. A hasonló áru lapok között első helyen áll. Röviden, mégis kimerítően minden nap elolvashatjuk belőle a világháború folyását. Mindenről tájékozott bennünket azért a csekély négy fillérért. Öntudatos ember tehát, ha nincs ideje, vagy pénze nagy or, székes lapra, az Uj Lapot olvassa, mert kötelességének érzi, hogy azt kell pártolnia. És nem könnyű pártolás az, ha az ember a pénzért kitűnő ellenértéket kap? Országos lapra ma még a legegyszerűbb embernek is szüksége van, helytelenül cselekszik tehát, ha nem az Uj Lapot olvassa. Es hozzájutni is a legkényelmesebb. A Fejérmegyei Napló lapruszítói Uj Lapot is lehet vásárolni. Szeretnők már-egyszer látni, ha mi is öntudatra ébrednénk. Az ideje már ugyancsak itt volna.

Hadjótékonyság. Nov. 13 tel Dec.6-ig beérkezett pénzadományok a hadsegélzökhöz: Távoz község gyűjtőívén 12 K; Závadnik Vilma gyűjtőívén 28 K; Magdics István kanonok rokkant katonának 15 K; Hindenburg-bakák hatlapjának szerkesztőisége 230 K; Rottler S. perselygyűjtés 30 K; 6 fill. Tóth Andrásné 2 K; Szauter József persely gyűjtése 15 K, 9 fill.

Katonák karácsonyára adakoztak. özv. Grünfeld Simoné 20 K, Grudhock Anna 2 K, özv. Bereczky Miksáné 2 K, Schaffhut Sándor 2 K, 16 fill. Grünfeld Pal 50 K, Kálóczy Ferenc 5 K, Nikollis László 1 K, Kis Istvánné 1 K, Horváth Józsefné 20 fill. Fésüs Istvánné 20 fill. Geller Sándorné 1 K, Farkas Zsigmondné 1 K, Madzag Mihályné 30 fill. László János 40 fill. Fűrész András 1 K, Szarka Mihály 1 K, Molnár Ferencné 50 fill. Pálkás Imre 1 K.

Székesfehérvár háborus kiadásai.

A belügyminiszter körrendeletet bocsátott ki, amelyben felhívja a vármegyét és várost, hogy a mozgósítás kezdetétől 1915. július 31-ig felmerült és a háborúval kapcsolatos kiadásokat és károsodásokat stb., külön-külön kimutatásba foglalja még decemberben terjeszsek fel hozzá.

A belügyminiszter egyúttal a bevételi források hozamánál mutatózó visszamaradásokon kívül a bevételi források hozamánál mutatózó visszamaradásokon kívül a bevételi többleteket feltűnését is kívánja. Székesfehérvárott nem fog sok gondot okozni az összeírás, — különösen a második rovat, — hiszen a hatóság általandóan nyilvántartja a város háborus veszteségeit. Gyakorlati hasznát természetes nem szabad várni a statisztikának, de mindenesetre érdekes lesz tudni, hogy az ország határain belül eddig mennyi kárt tett a háború.

Köhögés és rekedtség ellen a legjobb bizonyult háziszer a dr. STÖRK-féle komprimált mellpszatilla. Egy doboz ára 50 fillér. Kapható Szűts Róbert, Magyar Korona gyógyszerárban, Székesfehérvár; Városháztér.

Székesfehérvár
szab. kir. város

APOLLO-színháza.

KIZÁRÓLAGOS JOGGAL.

UJ CONAN DOYLE-CIKLUS II. SZOROZAT

Pénteken, szombaton és vasárnap

A tarka dominó

— detektív-történet 4 felvonásban.

És a nagyszabású remek kiegészítő műsor.

Előadások 6 és 9 órákor. — Rendes helyárak.

Farkas István 30 fill, Horváth Imrené 2 K, Prohászka Ottokár 20 K, gróf Széchenyi Viktor 200 K, Kenessey Kálmán és neje 10 K, Deutch Aladár 50 K, Beadiger Gyula 5 K, Szidelszky Béla 4 K, Vazáry Béla 2 K, Konya Sándor 2 K, Szinyei Gyula 2 K, Ketten 2 K, dr. Bruzsa Gyula 2 K, Gimmesi I. K., Rainis Lajos 2 K, Szalay Pál 2 K, N. N. 1 K, Szénás M. 1 K, Imre L. 1 K, Rókus 50 fill.

PIRMEI kávébekerőzati

SZÉKESFEHÉRVÁR,

(BARÁTOR ÉPÜLETE)

Pörkölt kávébekerőjei tőlérhetetlenek! Saját villamos kávénapypörköldé! Telefon 250.

SZÍNHÁZ.

A mandarin. Bizonys kíváncsisággal vártuk a Mandarin reprizejét, mert néhány évvel ezelőtt Szalkay tartatott elsőrangú előadásban látuk, s amelynek emléke még most is meg van. Fekete Irén, a kiváló drámai színésznőnk csillogtatja benne művészettségét Zilahyval, aki szintén pompás alakította a mandarin. Kíváncsiságunkat Fodor Oszkár is kielégítette partneireivel. Elsőrendű előadásban történt a reprize feladás háza előtt, Fodor színészei második gyönyörűkedtetet drámai teltségével, s az átlók, ravsas mandarinot úgy játszották, hogy szinte minden nagyozolás nélkül mondhatnók, hogy a fővárosban sem láthatnók jobbnak. Különben Fodor ezen szerepével Budapesten is fellépett már. Zikó Ilona a hősnő, szintén művészetet produkált, a késégbetes kitöréseit megfázóban adta, játéka azonban nem szötte át teljeseget az ideges, izgatott, rettegő kedélyállapot, amelyet a mandarinál tett látogatás ideje alatt a darab nagyon megkövült, amely az egész drámanak a legfontosabb, de egyúttal a legszebb és leghatásosabb része, Fekete Irén játéka után így vártuk, illetve aki a darabot elővassa, anélkül is így képzeli. Különben ezen megjegyzésünk dacára is elismeréssel adozunk Zikónak. Jó volt Pénzy Aladár, Pör Miklós, Csaszár Kamilla szintén jól eltalálta a darab hangulatát. A többiek hasonlóképen hozzájárultak a darab sikeréhez. A maszkirozásra újból felhívjuk a figyelmet. Még mindig lényeges hibákat látunk látszó nélkül is.

Az idei színészezonnak egy igazán nagy előnye van. Nemcsak színdarabot látunk, hanem egyúttal művészi hangversenyt is élvezünk. A 35-ösök zenekara Köhler Antal karaggyal újból brillirozott. Rossini Tell Vilnosát, Bach-Gounod Meditációját és Schubertől a Tengeren adták elő. Az ambiciózus karnagy esténként valóságos ünnepsében részesül.

Heti műsor:

- Dec. 16. Zsuzsi kisasszony.
- 17. Palika. (Szinműv. udjóns.)
- 18. Drótostót.

Az Apolló színház iroda hírei.

A TARKA DOMINÓ.

Uj Conan Doyle ciklus II. sorozat. Ma először az Apollóban.

A Conan Doyle ciklus második részét, „A tarka Dominó”-t ma mutatják be először az Apolló színházban. Az új Conan Doyle mű bűnügyi meséje szenzációsan érdekes s annyira izgalmas, hogy mindvégig lekötve tartja a közön-

ség figyelmét. A ciklus első része Mr. King drámai mesészdöve, a mely három napon át tartotta lázas érdeklődésben a mozilátogató közönséget. Ebben az új darabban, A tarka dominó-ban, még sokkal jobban érvényesül, mint az összes eddigi Conan Doyle képekben. A tarka Dominóban egy milliónos fiának végtelen gonoszágáról van szó, aki öccsét meg akarja fosztani szerelmétől és vagyonától. Hallatlanul gonosz terve érdekében nem riad vissza semmitől, Öccsét előbb tolvaj szíriében tünteti fel, aki saját apját meglopja. Ahogy a lopás megtörténik és ahogy azt rákenni az öccsére, az épen olyan mesészdöv, mint amilyen technikai bravur. Itt kezdődik Sherlock Holmes szerepe: a legjobbkor, mert a tolvajt kiküldött, az apai házból eltiltított, szerelmétől megfosztott fiura most vár csak a rettentő dolog. Gonosz bátyja mérlegel megölni az édesapját és az öccsét keverni a gyilkosság gyanújába. De Sherlock Holmes mindent parizoz. Végül aztán ki-ki megnyugvással veszi tudomásul, hogy a gonosz bátyának semmi se sikerül. Ezt a 4 felvonásos hatalmas fimm attrakciók kisebb pótképek egészítik ki. Az előadások 6 és 9 órakor kezdődnek. A helyárak rendesek. Jegyek előre válthatók Krausz Verona előhánytösdjében.

Az Urania színház iroda hírei.

A gyenge nő. Erna Morena szerepése maskor is feltűnést kelt, de a mostani a kassza valóságos szenzációkéne lehet. Erna Morena legújabb képének másodikát mutatja be ma pénteken az Urania egyenes nő sorban. A közönség általános elismerése a legfőbb bizonyítéka annak, hogy a Carmi Maria, Fern Andes és Erna Morena képek köztetve és szíriálos előadásai közül a helyesebbek az Urania. Ezek a Komoly és előadói művésznők a másik nagy művésznő mint előadói művészei játékaival nagyban emelik.

Székhérvár szab. kir. város polgármestere 16726 1915.

Hatósági hírdelvény.

Szigorú betartás végett közlöm az alább következő kormányrendeletet azzal a figyelmeztetéssel, hogy az ellene vétőket a 6. § szerint súlyos kihágási büntetés éri. Számítok a közönség hazafias kötelességérzetre is; mert a rendelet fontos nemzeti érdeket szolgál. A bejelentések dr. Kerekes Lajos főjegyzőnél teendők meg.

Székhérvár, 1915. dec. 14.

Dr. Saára Gyula, polgármester.

A m. kir. földmivélségi miniszter 89.900/eln. 1915. számú rendelete a tengerikészletek bejelentéséről.

Az 1915. évi tengeritermés zárlat vételéről szóló 3511/1915. M. E. számú kormányrendelet 3. §-a alapján a következőket rendelem:

1. §. Mindenki köteles az 1915. évi december hó 20-ik napján, birtokában (örizetében) levő összes tengerikészletet 1914 évi december hó 26-áig annál a községi előjárásnál (rendörkapitánynál, tanács által megbízott tisztviselőnél) amelynek területén a készlet van, bejelenteni, tekintet nélkül arra, hogy a tengeri az ő termése-e

vagy sem, továbbá tekintet nélkül arra, hogy a készlet közzükségleti célokra igénybe vétetett-e (rekvirált) vagy sem.

Ez a bejelentési kötelezettség nemcsak a magánégyeket, hanem a jogi személyeket, az ipari és kereskedelmi vállalatokat, köztestületeket, közhatóságokat és intézeteket stb. is terheli.

A katonai igazgatásnak és a Haditermény részvénytársaságnak birtokában levő készletek nem esnek bejelentési kötelezettség alá. Ez a kivétel a Haditermény részvénytársaság bizománysaira nem vonatkozik.

2. §. Azokat a készleteket, amelyek 1915 évi december hó 20-ik napján tengeren, gépkocsin, vasúton vagy hajón fuvarozás alatt állanak, a címzett köteles a rendelkezési helyre érkezésük után haladéktalanul bejelenteni.

3. §. A tengerikészletek bejelentéséről közzégenként külön-külön összeírási jegyzék vezetendő a következők rovatokkal: 1. a bejelentő fél neve és lakhelye, 2. a ház, tanya, major stb. megjelölése, ahol a tengeri van, 3. az összes tengeri készlet mennyisége métermázsákban és morzsoló, tengerire átszámlítva, 4. az ebből hatósági igénybevételre már kijelölt (rekvirált) készlet mennyisége métermázsákban és morzsoló tengerire átszámlítva, jegyzet.

Amennyiben a készlet vagy annak egy része nem a bejelentő tulajdonát képezi, a készlet tulajdonosának neve és lakhelye a jegyzet rovataban feltüntetendő. Ugyanebben a rovataban kell feltüntetni a készlet közötti nem találhatók nem teljesen érett vagy hibás mennyiséget.

A bejelentésekről a községi előjáróság köteles a fenti rovatokkal ellátott jegyzéket két példányban elkészíteni és azt lezárva, az egyik példányt a vonatkozó övezetével együtt a Hadi-Termény-részvénytársaságnak (Budapest, V. Nádor-utca 9.) december hó 31-ig megküldeni, a másik példányt pedig megőrizni.

4. §. Ha a készlet már előbb hatóságilag igénybe vétetett rekquirált a tulajdonos a készlettel nem rendelkezhetik, hanem köteles a rendes gazda gondjával ügyelni arra, hogy igénybe vitt készletének minősége az átvételig meg ne romoljék és emberi élelmezésre alkalmas állapotban megmaradjon, Ha a készlet eddig hatóságilag igénybe nem vétetett rekquirált s abban bármely okból változás áll be, a tulajdonos köteles a készletben geallott változást minden hó végén az előjárásnál (rendörkapitánynak, a tanács által megbízott tisztviselő) köteles a vonatkozó jegyzéket megfelelően helyesbíteni.

5. §. A közigazgatási hatóságnek jogában áll az 1914. évi L. t. c. 2. §-a értelmében a bejelentés adatait helyességének megállapítása céljából a bejelentésre kötelezettek készleteit és raktárait megvizsgálni. A készletek a pénzügyi közegek által is nyomoztatni fognak.

6. §. Kihágást követ el és az 1914 évi L. t. cikk értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fog büntetni azt, aki tengerikészletét a megjelölt határidőig be nem jelenti, azt elrejti s az ellenőrzést megüszítj.

Arra a készletre nézve, amelynek tekintetében a kihágást elköveték, a rendőri büntető eljárás során a törvény értelmében elközsnak van helye.

Báró Ghillány Imre s. k. m. kir. földmivélségi miniszter.

6895/1915.

Hatósági figyelmeztetés a tengerit tulajdonosok és Haditermény bizománysához.

Mint hogy a földmivélségi miniszter 89932/915. számú távirati utasítása szerint a hatóságilag lefoglalt tengerit semmi körülmények között feloldani nem engedni azon a címen, hogy azt a Hadi-Termény bizománysai habár a katonaság számára is megvették, figyelmeztetem a nevezettek, hogy a lefoglalt tengeri eladása akkor is szigorú kihágási büntetést von maga után, ha az a Hadi-Termény bizománys részére történik.

Székhérvár, 1915. dec. 16-án.

Dr. Saára Gyula polgármester

APRÓHIRDETÉSEK.

Tizenöt évesnél idősebb gyermekek jó keresethez juthnának laparustással.

Haszonbérbe adatik 3 darab bura-föld az 1916. gazdasági évi használatra kiskunbercei területre utakon közel Székesfehérvár, József-utca 3 szám Almaşy János zálogbirtokos.

Nagyböz hához házvezetőnek, vagy gyermekek mellé nemet kasszonyoknak ajánlunk egy koronán szőlőt no. Cim a kiadéshivalomban.

Egy jó hangú pedálos cimbalom eladó Gyümölcs-utca 26.

Három hetes úszóborjú eladó Széchenyi u. 53. sz. alatt.

Telefon 233. — Tefon 233.

Pénteken, december 17-én: Egy napos műsorban

Erna Morena füzereplésével

A GYENGE NŐ

Modern társadalmi dráma 3 felv.

ROJTOS KEZTYŰ.

Izgalmas detektívdráma 2 részben

Fényes pótműsor.

2 előadás fél 7 és 9 órakor.

Kleinschmidt kapitány

eddig még soha nem látott állatokat mutat be.